

UREĐNIŠTVO IN UPRAVA
Videm - via Vittorio Veneto, 52
Tel. 55-46 - Poštni predal (Cassa postale) Videm 186. -
Poštni čekovni račun (Conto corrente postale): Videm, št. 247418

MATAJUR

GLASILO SLOVENCEV V VIDEMSKI POKRAJINI

Leto XII. — Štev. 12 (242)

UDINE, 1-15 JULIJI 1961

Sped. in abb. post. II. gruppo

NAROČNINA:
Za Italijo: polletna 500 lir —
letna 500 lir — Za inozemstvo:
polletna 600 lir — letna 1000 lir
— Oglas po dogovoru.
Posamezna številka 25.— lir

Izhaja vsakih 15 dni

Strahotna dokumentacija «Comunità Carniche»

MASOVNA EMIGRACIJA v Karniji in Reziji

Število prebivalstva stalno pada - Veličanski procenti stagionalnih in permanentnih emigrantov. Rekord ima Rezjanska dolina - Državna pomoč po kapljicah

Karnijska skupnost (Comunità carnica) je pridna in nimar zbira statistične in ekonomske podatke. Pri nas v orientalni coni Furlanije, kar pravijo geografsko Furlanski Sloveniji, pa se nihče nič ne briga. Glavno je, da se župani sukujo okoli Pelizza in da jim ta komandira.

V Karniji je bilo v 36 občinah leta 1960 11.463 sezonskih emigrantov delavev in 10.851 permanentnih ali skupaj 22.314. Ker je v karnijski skupnosti 84.306 ljudi, pomeni da je bilo leta 1961 26,5% residenčnega prebivalstva na delu v emigraciji, od ljudi sposobnih za delo pa kar 37,9%. To so strašno visoke številke. Številke o prebivalstvu so iz leta 1951, od takrat pa se je število prebivalstva zaradi vedno večjega števila permanentnih emigrantov še bolj zmanjšalo in je zato percent emigracije še večji.

V znamenitih krajih Karnije, v Forni di Sotto, v Forni di Sopra, v Saurisu, v Ampezzu, ki so obenem tudi turistični kraji, pa znaša percent emigrantov kar in media celih petdeset od sto.

Kaj mislite, kdo nosi rekord emigracije, kje je največ emigrantov, iz katere občine? REZIJA. Rezijo namreč štejejo k komuniti karniki, pa čeprav je čisto na drugem koncu, in geografsko ne spada pravzaprav v Karnijo. Rezjani pa so vseeno rajši v Karniji, kot da bi bili pod go-

spode v Čedadu. V Čedadu namreč poklicajo župane iz Nadiških dolin kot neke capitribu slovenskih plemenc in jim rečejo podpišite te delibere proti slovenskim šolam, recite sedaj si, recite kasneje no in tako naprej. Tega Rezjani ne marajo. Torej, da se vrnemo k Reziji. V Reziji je reci in piši nič manj kot 83,9% permanentnih in stagionalnih emigrantov. Ali veste, ljudje božji, kaj to pomeni! To pomeni, da je doma le župan in njegovi consilirji, njegova oštariaja in botge drugih konsiljerjev in ne konsiljerjev, pa komunalni sekretari s svojimi uradnikami in guardiani, pa karabinerji, pa še kakši laški učitelji, in dva tri laški farji, nekaj starih nonotov in non, pa nuncev, ki kašljajo in čakajo na zadnjo lopato zemlje. Ti predstavljajo rezijansko prebivalstvo, ti volijo, ti postavljajo gor občinske može. Tako ni težko, da nimar zmagajo ljudje od governa, od demokristjanov.

Prijemajo se za glavo nekateri naši ljudje in se sprašujejo, kako je to mogoče. Večkrat smo že napisali v našem listu ogorčene besede, zakaj je do tega prišlo. Vsi vedo, toda nobeden noče tega vedeti. Zača pa bomo citirali danes sivolasega predsednika komuniti karnike profesorja Gortanija, ki ga v njegovih partijih ne marajo:

„Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše bodočnosti. Od ljudi, od politikov, ki gonijo 15 let najboljše ljudi v emigracijo, ne pričakujemo ničesar.“

Nobena druga slovenska občina nima tako strašansko včasnu precenta emigrantov kot Rezija, toda imamo pa druge občine v Zahodni Furlanski Sloveniji in pa v Nadiških dolinah, ki imajo tudi med 40 do 50% stagionalnih in permanentnih emigrantov. Po tehkih drugih pianih montanje in cone depresse in raznih rimboskimintih, imamo na vrsti piano verde. Tudi s tem pianom ne bo pri nas nič. Kar so dajali doslej, je bilo res «contagocie», kar bomo dobivali vnaprej ne bo niti contagocie, bo čisto suho, prava Sahara naše

Srednje

V kratkem bojo odprli par nas kantrir djela, ki bo poskarbū za postrojiti vse vaške ceste našega komuna. Država je že dala kontribut 2.500.000 litov za kupit potrebnij materjal.

Telo dne je paršlo iz raznih držav Evrope več naših emigrantov na «fere» in takud bojo mogli pomagati svojim domačim par djelih na senožetih in njivah. Kot vjem je iz naših krajev dosti ljudi po svetu, doma so le ženske in stari ljudje in takud zlo težku obdelujejo posestva brez moške djelevene sile. Nekatjeri naši emigranti so rjes z veseljem prijet za trdo kmetovsko djelo, zaki djele v minjera, globoko pod zemljo brez sonca in ajarja, jih je zlo utruščilo in zato jih bo domač ajar kar dobro djelu in ozdraviti zakajena pluta. Drug mjesec, kar bojo ti odšli spet nazaj na djelo, bojo paršli še drugi. Trošimo se tud še, ki djela kot dikel al pa po fabrikah v Švicari ali Ingilteri.

Sv. Lenart Slovenov

Že dostikrat smo povjedal v našem žernalu kak škode djelajo v Škrutovem vode Arče in Kozicah, zaki ob vsakem večjemu dažu preplavijo brege in odnesejo za sabo pardelke in zemjo, zaki ni rečnih nasipov (argini). Donas pa muoramo povjedat dobro noticijo, da so z djeli že pričele dni in da bojo končana še ljetos. Djela je prevzela «Impresa Vidoni» in bojo koštala 8 milijonov lit.

Ni dougo od tega, da je paršlo v naši vas nih 50 žornalistov iz Kopra, Trsta, Gorice in Ljubljane. Kar so si ogledali čedadski muzej in druge zanimivosti so se ustavili Škrutovem, kjer so imel opoldanski obed. Zlo radi so se razgoyarjali z našimi ljudmi in jih upraševali o domaćih razmerah, oni pa so jim povjedali svoje. Dopadla se jim je naša dežela in so obljubil, da se še povarnejo vše večjim številom.

Ta izlet (gita) je organiziralo društvo novinarjev v Kopru s sodelovanjem novinarjev «Primorskega dnevnika» iz Trsta. Izleta so se udeležili tudi novinarji «Radio Koper» in «Radio Televizije Ljubljana».

Iz Idrijske doline

Zvjedeli smo, da bojo v kratkem napejal vodovod (akvedot) v Brdo in Podrske. Parvi bo koštū 1.750.000 i. r., drugi pa dva milijona. Za tiste streške bo dala država kontribut 75% na bazi leči (zakona) o bonifikaciji gorskih krajev, 25% pa bo dal komun. Z djeli bojo začel v tjele dne.

Prejšnji mjesec so tud v našem komunu nardil censiment kmetij (censimento dell'agricoltura). Iz rezultata so konstatirali, da je par nas 390 kmetij (posestev), ki so takole razdeljeni: 303 direktnih obdelovalcev, 21 dnuarjev (compartecipanti e salariati), 10 mezzadrov (polovinarjev) in 56 obdelane na razne druge viže.

Konstatiralo so tud, da ima naš komun 2.909 hektarjev zemlje, 229 hektarjev pa izven komuna (to je ozemlje na jugoslovanskem teritoriju) in da je 116 hektarjev nerodovitnega sveta.

S 30. junijem so spet odprli ob-

mejni prehod v Međini ob reki Idrije. Skozi ta blok, ki bo odprt do 15. julija, moreje iti vsi kmetje, ki imajo preko konfina za obdelovati svojo zemljo, in imajo »dyvoli tniško «tesoro».

Subid

Še nimar se nobeden ne pogoni, da bi se pokomodala cesta, ki vodi iz Maline v našo vas in čeglih ditta SIAMIC grozi s suspendiranjem avtobusne linije Ahten - Subid - Prosnid. Kaduč bi se muorli interesat, da bi se cesta pokomodala? Komunu nič ne interesira, če bojo muorli judje hodi po nogah, kar ne bo vozu več avtobus, zatoč bi bilo jušto, da bi naši domaći reprezentanti v komunu šli naravnost k prefektu in mu obrazožili stanje cest naših gorskih vasi. Dobro to bi tjelo stati, če bi judje firmali «protest» in jo poslali centralnim autoritadam. Samo itako to more biti bomo kej otenjil.

Izpod Matajurja

HUDE URE IN TOČA — Tojiko dežja in budih ur, kot smo jih imeli letos v maju in juniju, jih že ni bilo dolgo let. Posebno hudo je bilo v sredini junija. Prva huda ura prve dni junija je prinesla točo največ Lombaju in Gornjem Tarbiju. Manj so prizade v vasi preča pod Matajurjem v Mašerah, Trinikih, Maršinu in Oblici. Čez nekaj dnevov pa je lilo kot iz kangle in so hudo runki razvili poti in njive.

Ker smo imeli dva meseca same moke, ni čuda, da je zrasla trava, visoka do guljev. Kdo naj jo pa posče, ko se prejšnja leta je nismo mogli in tudi z Unejsk-ga ni več toliko koscev kot pred leti.

Deževje je precej škodvalo sadju, pa ga je vseeno precej ostalo, če ne pridejo na nas nove hude ure. Naši brijege so kakor načas ustvarjeni za hude ure. Okoli poldne se začnejo zbirati oblaki okoli Matajurja ali Ivana, ekeli dveh je že kar tema, okoli treh potegne neki piš in že se buška in grmi ter toča ropota po njivah in strehah, kakor da bi stresal orehe. Brez budih ur ne pridemo skozi nobeno leto, gre se le za to ali pomendra toča več procentov ali manj, ali poškrtača več vasi ali manj.

Drugi velik problem je letos, kdo bo šel za pastirje v rezijanske planine, v planine na Miji in Matajurju. Saj, kakor hitro odrastejo, mladi puobi gredo v emigracijo, čeče pa tudi kmalu po šestnajstem letu gredo v svet na razne službe. Ali naj staví gospodarji bezlajo s svojimi starimi revmatičnimi nogami za junieci in cikami?

Socialna struktura zemljiške posesti v Furlaniji

Od 15. aprila do 5. maja letos je bil popis kmečkih posestev v vsej Italiji in tudi pri nas v Furlaniji. Zaenkrat priobčujemo podatke le za vso province. Kot poznamo naše komune, ne bodo publicirali nobenih podatkov, ker so preleni, da bi dali v javnost ne samo socialno strukturo, ampak sploh kakšnokoli reč. Podatke so sedaj zbrali, da jih bodo držali v predelih, da tam počasi strohni. No, eno je jasno glede naše dežele: pri nas ni ne kolonov, ne mezzadrov, ne salariatov ne drugih konducionov. Pri nas so samo navadni direktni obdelovalci zemlje, lastniki svojih posestev, ki jih morajo sami obdelovati. Nekaj je prislo k nam v prav majhni obliki večjega posestva, z dvema ali tremi kmeti, toda je povečini vse propadlo, ker je kriza pri nas v agrikulturi prehuda, da bi obstal kmet in da bi kapitalist ulagal denar v tako nerentabilno zemljo.

V Furlaniji imamo 91.560 kmečkih posestev. Od teh je 84.168 posestev, ki pripadajo direktnim obdelo-

valcem, in imajo vsi kmetje skupaj 354.436 hektarjev zemlje. V Furlaniji imajo potem takem kmetje 95% od vsega števila posestev od vse površine zemlje na dve tretjini. Velikih posestev, na katerih ne delajo lastniki, ampak kmečki delaveci je še 1.905 z 142.533 hektarji zemlje. To je še precej, toda v primeri z drugimi provincami je pa malo. Posestev z «mezzadri», koloni in drugimi načini deljenja kolonista pa je 4.248 z 47.293 hektarji zemlje. Je še končno 1239 posestev s 14.854 hektarji zemlje.

V Furlaniji stoji torej na eni strani približno 2.000 velikih posestnikov na drugi pa 84.000 samostojnih manj kmetov.

Mezzadrov in kolonov ni dosti. Agrarna kriza v Italiji, slabih dohodki in beg kmetov z zemlje postavlja agrikulturo v Furlaniji pred nove probleme,

Nastaja problem, kaj bo mogel načraviti «piano verde» na posestnih samostojnih kmetov, ki imajo povprečno po štiri do 5 hektarjev zem-

lje. Ali bo «piano verde» dal še več tistim, ki že imajo, to je 2.000 velikim posestnikom ali pa malim samostojnim posestnikom? Kdaj bo konec kolonista in «mezzadrie» pri sedanjem propadanju kmetijstva?

KANTIERI ZA DELO IN POGOZDOVANJE — Kakor vsako leto, tako so tudi za letos, za 1961, določili toliko in toliko tisoč delovnih dni za delavce, ki nimajo dela. V Furlaniji bodo dobili občne v brijejih nekaj čez 110 tisoč delavnih dni, drugod po Furlaniji pa samo 36 tisoč, ker ni velika potreba. To ni slabo in si bodo s tem pomagali, takšni, ki ne morejo iti v emigracijo, žene, ki imajo doma otroke, slabotni in ne preveč trdni v zatravju. Res pa je, da v kantierih ne plačajo dosti, zato pa tudi ni treba dosti delati in gre le bolj za to, da se ljudem pomaga. Ta stvar je toliko propadla, da se niti partiti od governa s tem ne hvatijo.

Sv. Peter Slovenov

Djela na cesti, ki peje iz Špetra v Ažlu, bojo v kratkem dokončata. Tuči tisti ostri ovinek pri Ažli so eliminirali, kar je bilo zlo nueno, zaki te so se pogo toma dogajale hude prometne nesreče. Komunika administracija je sklenila, da bo cesta sada uredit še več drugih komunskih cest. Asfaltiral bojo tisto part ceste, ki voži novost Sv. Kvirina z Dolnjem Barnasom, Saržento in Most v Klenjih. Za tu cesto bo korlo špendat 15 milijonov Ur, katere bo komun zaprosil kot pozjilo «Ca sa Depositi e Prestiti».

Ahten

Prijšnji tjedan se je smrtno ponesečen 36-ljetni Angel Culeto iz Rekluža. Mož se je peju s svojo moterto prnot Vidom in kar mu je nek kampon traversni cesto se je sprevzel preveč v kraj in s pedalom zadučil v robo »smare« apieda. Padu je z glavo naravnost pod kola kamiona in umru na licu pušta.

Ranki Culeto je djelu na formažu v Čampeju in je bil edini soštenju buni materi. Nesreča je uzbudila po vsej okolici glubo žalost.

Zadnji dan junija so neznanec pozno ponocni uderili v lokale našega komuna in vse okoli obarnili, zaki se pensal, da bojo obrjetli kej denarja za odnesti ali kajšnih drugih valjcev. Na srco je bla komunika »Casse« prazna in kradlivca so se muorli kontentat z nekaj markami za valor 2.000 Ur.

Iz Rečanske doline

Obmejni blok Kan bo spet odprt od dne 20. junija pa do 3. julija. Skozi ta obmejni prehod morejo iti samo tisti kmetje, ki imajo na tej ali eni strani konfina zemljo za obdelovati.

...

Familijo Dornjaka Valentina iz naše vasi je obiskala štorkla (cugna) in jim parnesla dno ljepo češčico. Srečima staršema čestitamo nevorovenki pa želimo ponou vesej in zdravja v življenju.

Nesreča ne počiva

Trinajstletna Ivana Vogrič iz Grmeka je padla z matljalice in si zlomila čamponovo. Ozdravila bo v admn mjesecu.

Renzo Jusič iz Klenja je muorli biti pejan v čedadski špital, zaki so se mu med kočnjo zasadile vile v desno nogu in ga močno ranile.

Paskvalina Polavšek iz Konaluta v Idrijski dolini je muorala v špital, zaki se je par padcu urjezala v zapestje (polso).

August Sabbadini iz Tavorjane je bil zlo nepreviden, kar je ten začigati nekšno frato. Naredu je veliko kopico, polil z bencinom in začigal. Plameni so zajel tud njega in ga močno opekl po glavi in vratu. Ozdravila bo v admn mjesecu.

Iz Sovodenjske doline

Videmska provincialna administracija bo v kratkem poskarbjela za astaliranje cest, ki peje iz Sovodenj v Jeroniču. Ta cesta je dolga 2,5 kilometra, koštala pa bo 8 milijonov Ur, ki jih bo v cesti krila province.

Zaključil se je kors (tečaj) agrikulture, ki ga je obiskovalo (frekventiralo) 18 mladiincev iz našega komuna. Kar so jim podelil diplome, je bla na komuni proslava (manifestacija), na katjeri so bli poleg šindikata tud representante federkonzorija iz Čedadu in lokalni representanti kmetovskih organizacij.

Mažerole in Porčinj dobita dobri cesti

Ljudje iz Mažerol in Porčinj upajo da bo držalo in da bosta ti dve slovenski vasi, ki so jih ves čas po vojski črnili in denegrali, dobli kmalu dobrli cesti. Tako je bilo sklenjeno na seji Comunità montana za čedadski kolegij. Prva cesta bo šla iz Ahtena preko Subida v Porčinj, druga pa iz Njivice do Mostu Doblas. Cesta v Porčinj bo koštala 24 milijonov Ur, in Mažerole pa 13 milijonov. Kdor je po teh krajih hodil ali pa se vozil, ve koliko so se ljudje v teh krajih namučili. Malo pozno delajo te ceste, toda «meglio tardi che mai». Ljudje že delajo večinoma v emigraciji, toda vsaj tistih malo, kar jih je osalo doma, bodo lahko pripeljali svoje parodelke v dolino in dobili robo iz doline. Pa tudi več ljudi bo prišlo obiskat Mažerole in bodo videli, da niso takšni izgubljeni in depavati, kakor so pisali italijanski žornali. Tehnični uffici naj gledajo, da ne bo prva buda ura odnesla i zemljo i ceste i vse cestne objekte kot se je večkrat zgodilo. Ubogi Porčinj in uboge Mažerole, koliko ste moralni prestati po vojski sramete in zamečevanja. Naj ne misljite politiki, da jih bodo kupili z

postrojenjem dveh cest od vsega skupaj osem kilometrov. Potrebna bo še drugače pomagati tem vasi, kot pa s cestami za stare ijdji in za gire automobilistov v naše lepe kraje med naše lepe ljudi.

KURSI NEMŠKEGA JEZIKA

V Vidmu so končali prejšnji mesec kurse nemškega jezika. Med drugimi je učil nemščino tudi Karlo Ogriseg. Kako dobro bi bilo, če bi pri nas držali takšne kurse nemškega jezika za naše mlade puhobe in dečke. Najmanj kakšnih deset do 20 tisoč Ur na mesec bi več zaslužili v emigraciji naši ljudje kot pa zdaj, ko jih učijo samo italijanski. Kakšna je usoda in kakšna bo usoda sorte, destino naših ljudi v prihodnjih letih? Živeti in delati bodo morali v emigraciji in kaj jim bo tam koristila samo italijansčina. Smo zato da znajo naši ljudje italijanski jezik, še bolj pa zavijo tiste jezike, francoski, nemški, holandski in druge jezike. Kot noben narod na svetu pa ne smemo tudi niti pozabiti na svoj materini jezik in se ga učiti.

Iz Nadiške doline

Težke ekonomiske razmere v komunu Podbonesec

V tem mojem dopisu bi rad obrazložil mizerno stanje našega komuna, da bodo mogli imeti čitatelji jasno fotografijo kje živimo in kakšne potrebe imajo naši ljudje. Upam, da bodo to kar bom povedal, autoritati užele na znanje in da bodo parlamentaristi naše province, ko bodo diskutirali pri governu tudi o drugih komunah naše cone, tam povedali, da je treba tudi pri nas izboljšati ekonomsko stanje.

Komun Podbonesec leži prav na koncu Nadiške doline tik ob italijansko-jugoslovanskem meji in se razteza nekoliko po dolini in potem se vzpne od 155 m na 1250 višine nad morjem. Teritorij komuna Podbonesca meri cirka 4.800 hektarjev, večina ga leži med 600-800 višine. Izračunano je bilo, da je povprečna strmina našega teritorija 35%.

Pri zadnjem ljudskem štetju so konstatičali, da šteje naš komun 3.713 ljudi, od teh jih je danes okoli 1.000 v emigraciji po raznih državah Evrope. Amerike in Avstralije, nekaj pa jih je tudi v notranjosti Italije.

Po katasterskih podatkih je površina (superficie) našega komuna razdeljena na telesa kulture:

Orna (obdelovalna) zemlja	ha 405 — 3%
Travniki in pašniki	ha 2940 — 65%
Gozdovi	ha 1292 — 27%

Od skupne površine gozdov je nekaj manj kot polovica komunska last, ostalo pa je lastnina privatnikov. Če izvzamemo nekaj kostanjevih gozdov, vse ostalo, to je 3/4 celotne gozdne površine, je poraščeno le s frato in grmičevjem. V Romu in njegovi okolici je razvito sadjarstvo, največ gojenje breskev, to ni na bogove kako visoki stopnji, taj šele, da bi naši sadjarji mogli delati konkurenco velikim acijendam na Goriskem in v Brdih.

Komunska cestna mreža in poti obsegajo vse skupaj približno 70 km, ki so pa zelo slabo vzdrževane, ker komun nima za to zadostnih sredstev na razpolago. Država ali province bi morale na vsak način poskrbeti, da bi bila dobro vzdrževane vsaj glavne ceste.

Najbolj zapuščene in oddaljene vase so: Črni vrh, Gorenji in Dolenji

Mersin, Arbeč, Gorenja vas, Špinjon, Vrh, Zapotok, Kal in drugi manjši zaselki. Te vasi, ki leže skoraj vse nad 500 metrov visoko nad morjem, bi morale biti popolnoma oproščene vseh dajatev (tasse), saj menda obstaja za take primere zakon. Ljudje, ki žive in se maltrajo v gorah, kjer ni nikakih komoditet, zemlja slabá, ceste skoraj nevozne, brez prometnih zvez z dolino, brez možnosti priti do zasluga blizu doma, bi morali od države dobivati podporo, ne pa dajati.

Naj poudarim, da je velik problem za naše ljudi pomanjkanje higieničnih naprav in vodovodov (fonjatur, stranišča, ambulatorij itd.). Dosti

je zaselkov, posebno v gorskih krajinah, ki so še brez vodovoda, posluževati se morajo deževnice ali pa hoditi ponjo po dva tri kilometra k kakemu studeniku. Naj ne pozabim omeniti, da je pred leti obolelo nekaj ljudi z tifusom, prav zaradi nezdrave pitne vode.

Še dosti drugih problemov, ki tarejo naše uboge ljudi, bi lahko tukaj našeli, povrnili se bom drugič še na to vprašanje. Ljudje bi bili srečni, če bi zaenkrat bili uslušani za te zgoraj povedane reči, ker so najnajnješi, in oblasti bi morale vzeti subit vse potrebne provedimente za olajšati vlaganje našim ljudem.

Alojz Čedermac

Na sliki: Stara žena na poti na senožet. Pri nas so primorane tudi stare žene opravljati najtežja dela, kajti mlada delavna moč je vsa po svetu.

Iz Terske doline

Avtobusna linija, ki iz Čente vazi na našo dolino, bo vozila u poljetnem času usako dan do Učje. U zjutranjih urah bo paršla iz Učje, zvečer bo pa šla nazaj. Če bi bla korsa »viceversa«, tuš de bi šla zjutra u Učjo anu zvečar nazaj, bi se je sarjalno dosti jidi, ke no bi šli iz Čente preganjan hude gorke dni v našo dolino anu dolino Belega potoka. Zato bi tjelo beti jušto, ke no bodita dvje korse na dan, dna za te, ke no pridejo iz Bovškega anu domačine, ki no gredo zjutra u Čento anu se varnejo zvečar nazaj, anu druga, ke na gre iz Čente zjutra.

***

U zadnjem času smo muorli registrati kar štiri smarti tu našem komunu. Umar je Černo Fiorenci — Černič star 73 ljet, Černo Zef star 74 ljet anu Bobbera Vigija — Menon star 74 ljet, stara mati našega konzilirja Cher Renata. Usi trije so doma iz Brda.

U Sv. Ivanu ob Nadiži (San Giovanni al Natisone) ne umarla par svoji hčeri Ana Tomasino — Boroničeva, stara 73 ljet, doma iz Sedlišča.

Viskorša

Po dougi boli ne za simpri zaperla sve trudne oči naša vaščanka 72 ljetna Maria Blasutto por. Novak (Noacco) — Ložanova, mati našega maještrena Karleta, Ranca ne ba zlo štimana med svojimi vaščani anu po-

Iz Rezjanske doline

Tele zadnje čase je smrtna kosa pokosila največ ljudi v Osojanah. Umrlo jih je kar šest: Di Lenardo Ana stara 85 let, Di Lenardo Ana stara 74 let, Madotto Jožef star 20 let, Clemente Marija stara 28 let, Madotto Vito star 60 let in Marija Letič stara 48 let. Ta zadnja je obupala nad življenjem in se obesila. Zapustila je moža in tri otroke.

V Učji so umrli štirje: Butollo Giovannii star 80 let, Clemente Simeone star 82 let, Di Lenardo Ivan — novorojenček.

Izven komuna pa so umrli: Rajsner Bianca vdova po Valente Gvidu stara 64 let, Butollo Graziano star 27 let, Tosoni Nikolaj — novorojenček in Buzzi Franko.

Rodili so se: Di Lenardo Ana iz Učje, Razza Ana iz Ravence, Giusti Adriano iz Stolbice in Di Biasio Clelia iz Sv. Jurija.

Iz Kanalske doline

Val vročine, ki je zajel te dni skoraj vso Evropo, je pognal iz mestnih zidov dosti ljudi. Vsakdo išče svežence med smrekami v bladnih dolinah pod stenami mogočnih gor. Pri nas je nenavaden vrvež vseh mogočnih turistov, največ jih je pa seveda iz sosednje Avstrije in Nemčije, ki so takoreko vse leto naši vsakdanji gostje. Ulice, ki so preozke za takov velik promet, so postale pravo mravlje avtomobilistov, motoristov in pešcev, ki bi se radi sprehajali po mestu, pa ni prostora.

Trgovalci so zadovoljni, posebno ambulanti, ki prodajajo svojo kramo na štanthi. Vsak večer so ti skoraj prazni: pisani slamniki, sandali, svilene rute, »kjantarice« in druge takšne stvari gredo v promet kot bi jih dajali zveste. Na prvi pogled se nam zdijo trgi kot Shanghai, tako je vse živo in kriči na vse strani v vseh mogočnih jezikih.

Ker se promet vsak dan veča, čutimo vsak dan večjo potrebo po prostoru. Res je, da so v zadnjih časih odprli nekaj novih trgovin, a to ni

zadost. Treba bo poiskati večji prostor za trg, kajti tuji kupeci so najbolj navezani na štante. In še en drug problem bo treba na vsak način čim prej rešiti: najti prostor za parkiranje prometnih vozil. Komun že študira kako bi se dalo to urediti, a za letos ne bo še nič, morali se bomo še bolj stiskati, kot prejšnja leta.

Ovčja ves

Odkar imamo vzpenjačo, ki vozi na Višarje, je v naši vasi dosti bolj živahno. Tudi poprej so k nam zahajali zimski in letni športniki, a sedaj jih je dosti več in imajo na razpolago tudi več časa za se pomudit med nami, ker jim vzpenjača prihrani dosti truda in časa. Preteklo nedeljo je kar mrgolelo turistov in romarjev, ki so prišli na proslavo 600 letnice obstoja svetišča. Tisti, ki so prišli v popoldanskih urah, sploh niso prišli na vrsto pri vzpenjači in zato so se posedli po naših osterijah in so z nami vred zapeli da montačara ne.

Izpod Kolvratā

Večkrat smo pisali, da je dosti vasi v našem komunu, ki tarpajo pomanjkanje vode, posebno ob suši v poljetnem času. Te vasi so: Trušnje, Kras, Ocenebrdo in Laze. V naši okolici je dosti izvirov in tudi daleč niso, problem je pa ta, da so ti onkraj konfina. Dolgo ljet je naš komun čakal, da bi bla rešena tista domanda za zajeti vodo na jugoslovenskem teritoriju, a na žalost so pratički in dokumenti ležali ljetna in ljeta zaprašene v kasetih romanskih ministrstev. Vsi so obečevali, da se bojo interesirali par kompetentnih oblasteh, bodisi naši domači poglavariji kot čedadski senator, a nazadnje smo muorali zapustiti tist načrt (progetto) in se odločiti za napeljavno vode iz doline. Prav te dni je komun predložil vso potrebno dokumentacijo kompetentnim oblastem za nakup potrebnih makin, ki bojo črpale vodo v dolini in ojačale vodovod v vaseh, ki je nimajo zadost. Celotni stroški za tisto delo bojo znašali približno 8 milijenov lir, ki jih bo delno krila država, ostalo pa komunska administracija.

Gorjani

Smo kudali, ke kar ve pridemo pod bardsko jurisdicijo, čemor kej ljetne statje, almanak je tako so nam obečivali. Na žalost pa to e ti, ke te boste prej če ne buj slabo. Majedan u se za nas interesira. Obečivali so nam vardiči ejeti, ke na bi nas vezala s Tersko do no anu druge reči, a so tudi so uzabili.

Autoritati na pravi, ke to se ne

MATAJUR

TEDOLDI VOJMIR
odgovorni urednik

Dovoljenje videnskega sodišča
št. 47 dne 20. 1. 1950

SODELAVCI

Andrej Batistič, Janez Bellina, P. Čenč, Renzo Cullini, Vanec Drekonja, Pavel Filipič, Jakob Golob, Giro Gušnik, Ivan Gus, Anton Kravanja, Karlo Jusič, Franjo Lavretič, Srečko Levan, Ivan Lendaro, Gino Lessizza, Ernest Makorič, Roberto Manzini, Negro Peter, Humbert Namor, Rihard Noacco, Ivan Oballa, Oviččak Karel, Emil Petričič, Stefan Petričič, Andrej Hvalica, Izidor Prečan, Benjamin Rutar, Peter Skavnik, Renačko Skubla, Alojz Tedoldi, Emil Terliker, Ivo Tomazetič, Jožef Tomasin, Vinko Šturnia, Sturma Lucijan, Lucijan Trinko, Rihard Trušnjak, Maurizio Valente, Marko Valter, Ivan Vazzaz, Karlo Velešič, Jakob Vendramini, Alojz Vogrič, Gino Zuodar, Vinko Zufferli, Aldo Zussino, Mirko Zuanella, Ada Zvanut, Irena Zuodar.

LITOGRAFIA G. LUCCHI - CORIZIA

Società Agraria Friulana

Macchine agricole, concimi, semeni

UDINE

via del Gelso - tel. 53733/56133

*Pozdrav
iz inozemstva*

Tole fotografijo so nam poslali naši prijatelji v Franciji; so vsi iz Krantske doline in so zaposleni v tej državi kot zidarji ali težaki. Potom našega lista pošiljajo svojim domaćim, prijateljem in znancem dosti srčnih pozdravov.

Kakšno je Candolinijevo mišljenje o narodni manjšini?

Že večkrat smo pisali v «Matajurju», da je Candolini že večkrat menjal svoje mišljenje o narodnih manjšinah v videmski provinci. Ne bomo več ponavljali, kaj je pisal in govoril o narodnih manjšinah leta 1945, kako jim je treba dati vse kulturne pravice. Tega dokumenta, ga Candolini ne more zbrisati. Nato je še nekaj let govoril o pravicah, toda vsako leto bolj tih. Zadnja leta pa na ves glas kriči ravno harobe: nobenih šol v slovenskem jeziku, v Nadiških dolinah so samo Italijani, za nas ni nobenega problema dvojezičnosti.

Najnovejša Candolinijeva varianca o nas Slovenijih je z dne 30. maja, ko so na seji provincialnega sveta potrdili bilanco. Obrnil se je k komunističnim svetovalecem in jim rekel:

Rečipročni obiski in športne predstave med Furlanijo in Slovenijo

Dne 29. maja je prišlo na biskup v Videm 60 oseb personala iz ljubljanskih bolnic. Sprejel in pozdravil jih je predsednik province sveta dr. Candolini in zaželel, da bi oba naroda živel v miroljubni koeksistenci. Pri tem je omenil narodne manjštine: «Se dal lato politico si possono incontrare difficoltà derivanti dall'esistenza reciproca di minoranze etniche, tali difficoltà possono e devono essere superate nello spirito umano di reciproco rispetto e di non intervento». Sprašujemo se pri tem, zakaj ne skuša dr. Candolini premagati težave glede narodnih manjšin v videmski provinci? «Reciproco rispetto», zakaj zadnje čase dr. Candolini ne negiranjem pravie furlanskim Slovencem povečuje te težave in povzroča nezadovoljstvo doma in na drugi strani.

Poleg tega so bili v zadnjem času izleti videmskih studentov v Postojnsko jamo in na Bled. Še poprej pa je nastopil v Vidmu zagrebski folklorni ansambel.

Videmska trgovinska zbornica, pokrajinska uprava podpira po izjavi dr. Faustina Barbina, poslanca in predsednika Ente provinciale del turismo, da bi se obmejna deželkilotometrska cesta razširila do Ljubljane, Bleda in Crikvenice na eni strani, na drugi strani pa preko Vidma in Benetk. Na istem stališču stojijo tudi ljubljanski ekonomski krogi.

Kulturni, športni in drugi obiski med Furlanijo in Slovenije, postajo nimir boli pozorni. Naj naštejeno saro nekaj iz zadnjega časa.

Dne 9. junija so rapresentanti velike slovenske industrijske občine Je-

gli nostro concetto di Regione non può essere che col vostro. Voi concepite la Regione come organo di lotta contro il potere democratico e anche a riguardo alle minoranze di lingua slava voi vorreste frne uno strumento antistatale. Su questo terreno non possiamo seguirvi».

Za Regione so vse stranke, samo ne nissimi in liberalci. Med njimi so pa tudi komunisti. Velikanska večina ljudi v Furlaniji je za Regione, ker bi ta prinesla več avtonomije v finančnih zadevah. Kakor stojijo stavri, v Furlaniji, bodo nekaj časa imo-

li Regione v rokah demokristiani in ne drugi partiti. Tudi drugod imajo Regione tako na pr. v Aosti in v Siciliji. Tam so močni komunisti, pa in opaziti, da bi bili proti demokratični vladasti.

Priči slišimo, da bi hoteli komunisti iz «minoranze di lingua slava uno strumento antistatale». Mi ki smo narodna manjšina, nič ne vemo, da bi komunisti to hoteli napraviti iz nas. Res je, da so se komunisti zadnje čase zavzeli, da bi dobila slovenska narodna manjšina v Italiji legalizirano slovensko šolo in je to pred realizacijo. Parlament in senat sta po svoji komisiji za javno edukacijo to odobrila. Čudi nas, da sta parlament in senat in še celo vsi demokristjanski senatorji in poslanci odobrili to akcijo, ki naj bi bila po Candolinijevem mišljenju «antistatale». Res pa je, da niso odobrili tistega predloga socialistične in komunistične partije, da bi bil zakon o slovenski šoli razširjen tudi na videmsko province. Candolinijeva Italia, je razdeljena namreč na dva dela: vsa Italija brez videmsko province na eni strani, in videmsko province na drugi strani. V tej Candolinijevi Italiji omejeni samo na videmsko province, je vsaka pravica nam Slovenec antistatale. Ker so torej komunisti in socialisti predlagali slovensko šolo, so antistatali. Sploh so antistatali vsi, ki priznajo kakršno koli pravico narodni manjšini v Furlanskem Sloveniju. Na žalost za Candolinija, je pa Candolini s svojim ravnim nacionalizmom, ki ne dovoljuje nam Slovenjem nobenih pravie, antistatale. On ustvarja malecontento, on je proti jasnemu določilu Costituzio, on škodi državnemu interesu; njemu ni več mesta kot predsednik provincialnega sveta. On spada v passato, njega se drže še ideje intolerantnega nacionalizma.

Gagarin in Shepard dva človeka novega časa

V zadnjem stoletju smo imeli raze dobe: dobo pare, lokomotiv in parnikov, nato dobo električne z električnimi centralami in razširjeni električnih aparatov, po vojni atomsko dobo, ki nas je zaenkrat še prepala. Mislimo smo, da bo atomska doba zaradi svojih virov ogromne noči trajala dolgo in da se nobeno drugo odkritje ne bo moglo meriti z njo. In vendar je bila atomska energija prva na listi našega interesanta samo od 1. 1945 pa do 1. 1957, ko so začeli ljudje spuščati v kozmos, v vesolje telesa, ki so z naglico, ki je ne poznamo na zemlji, prodirači eddalje bolj v prostor med planeti. Zdaj smo pa v enem mesecu odpravili v vesolje že dva človeka. Samo tri leta so pretekla, da se je tehnika

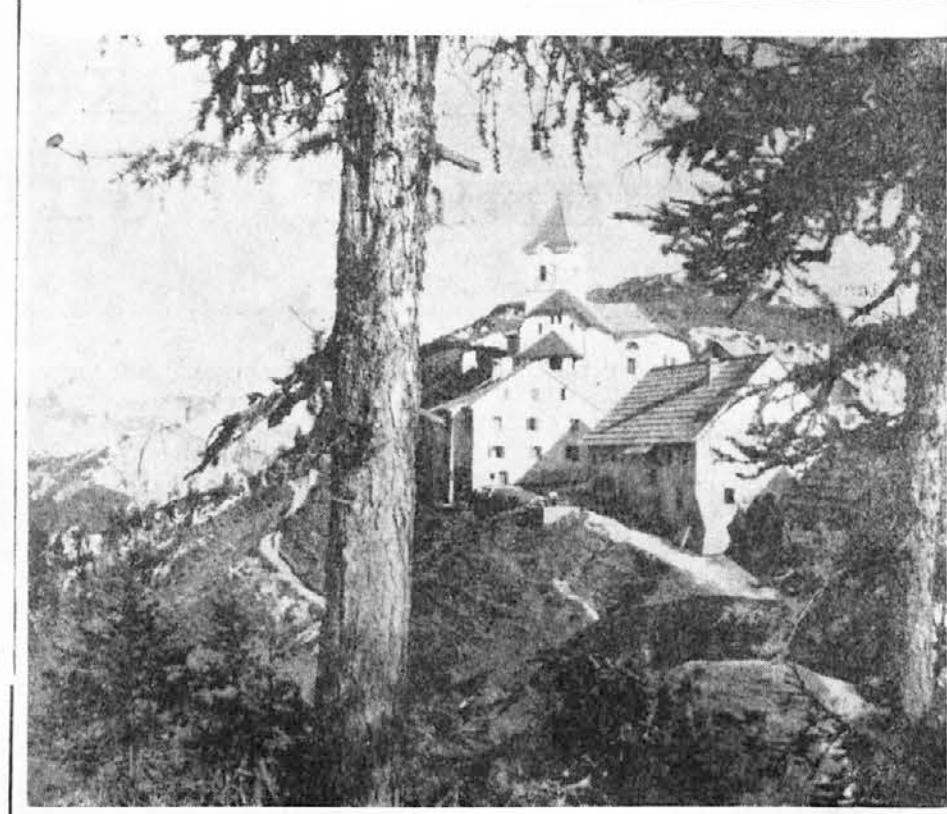

avstronautike, potovanje med zvezdam, tako spopolnila, da smo že poslali ljudi izven zemlje.

Veseli nas, da ati dve najmočnejši državi na svetu: Sovjetska Zveza in Zedinjene Ameriške Države, uspeši v majhnih razlikah v času, zgraditi takšne zračne ladje, ki bodo človeka pripeljale do novih odkritij.

Ob tem razmišljajmo, kako zastrelji so naši pojmi o džavnih mejah, o državni suverenosti, razlikah med narodi in o raznih ovirah unetnega človeškega značaja, ki nas ločijo.

Smo na pragu nove dobe, dobe potovanj v vesolje, v kozmos. Upamo, da bomo v naših majhnih razmerjih spoznali, da je najboljše biti dobrí sosedji.

VZPENJAČA NA VIŠARJE

(Kanalška dolina)

1800 m nad morjem v 6 minutah

Odhod iz postaje Ovčja ves (780 m nad morjem), kamor lahko dospete z. avtobusom iz in v Trbiž vsakih pol ure.

Izredna romanja k slavnemu svetišču za 600 obletnico njegovega obstoja.

Na postajanju v Ovčji ves in Višarji restavracija, topla in mrzla jedila, kavarna in buffet.

FUNIVIA MONTE LUSSARI

(Val Canale)

a.m. 1800 sul livello del mare in 6 minuti

Partenza dalla stazione di Valbruna (m. 780 s/m.) Servizio di autobus da e per Tarvisio, ogni mezz' ora

Pellegrinaggi straordinari per il sesto centenario della fondazione del suo famoso Santuario.

Servizi alle due stazioni di Valbruna e Lussari di ristorante, tavola calda e fredda, bar - buffet.

(Foto E.P.T. (Ente Provinciale Turismo) Udine in foto Matteotti-Ukve - Ugovizza)

Uradniki v Videmski Kameri z znanjem slovenskega jezika

Za pospeševanje trgovine s Slovenijo pripravlja videmska zbornica poseben urad, v katerem bi nastavili tudi uradnika s perfektnim znanjem slovenskega jezika, da bi se lahko odvijali trgovinski odnosi.

Obe pokrajini hočeta med seboj izmenjavati industrijske in kmetijske izdelke, povečati listo artiklov za blagovno izmenjavo in predvsem postopno odpraviti še zadnje ovire formalnega značaja, tako da bi meja čim manj pomenila in da bi prišli do odprave vizumov in potnih listov med obema držnjema.

Mi smo prav veseli, da je prišlo v Ljubljani do tako prijateljskih sklepov. Trgovinski krogi so tisti ki gledajo na vse probleme z realističnim očesom in zato od njih s sigurnostjo priznajemo, da bodo spravili Furlanijo iz njene izoliranosti na širša pota mednarodnega sodelovanja.

SOSEDNJI
KRAJI IN
LJUDJE

Kam pelje pot Dolenjske?

Kdo in kaj so Dolenjska in Dolenjski? Že samo ime pove, da je to pokrajina, province, ki leži nekje na dolenjem koncu, ali kraju, kakor tudi pri nas pravimo Gorenji Barnas, Dolenji Barnas, Gorenji Grmek. Tako leži tudi Dolenjsko na dolenjem koncu Gorenjske, južno od glavnega mesta Ljubljane.

Pred še zadnjo vojno so imeli na Dolenjskem majhno fabriko vrvji (cordami) v Grosupljem, majhno tekstilno tovarno v Novem mestu in še majhno tovarno kož v Mokronogu. Ko sem šel letos pomlad na obisk na Dolenjsko nisem skoraj poznal ne

krajev, ne ljudi, ničesar, toliko se je vse spremenilo. Samo v Novem mestu dela 6 tisoč delavcev v tekstilnih, farmacevtskih in metalurških fabrikah, malo naprej imajo v Stražah spet velike tekstilne in metalurške tovarne za vagone. V Ritnju, v Kočevju je po nekaj fabrik. V Miru delajo makinice za šivati. Povsod so pa še razni «impianti» vejlkih fabrik z Gorenjskega. Vlaki in avtobusi vozijo od vseh krajev delavcev še v ljubljanske fabrike. Ena najlepših avtostrad gre čez celo Dolenjsko. Po cestah je nimar več motorjev in avtomobilov. Ljudje so lepo oblečeni, zadnje slannute strehe zginjajo. Dolenjska z velikimi koraki dohaja zamršeno. Čakajo jo lepi časi.

glas emigranta

Evropi primanjkuje delavcev. Od vseh strani se oglašajo države, ki iščejo delovno silo. Prva leta nam je bila dobra Belgija, nato je prišla Francija, zanjo Švica. Zdaj pobere vse, kar je dobro za delo, Nemčija. Zadnja časa, se oglaša še Hollandija, ki bi tudi rada imela razne vrste delavcev.

V Evropi drugod skoraj ni delavcev na razpolago kot v Italiji in zato se obračajo na italijanske organe za emigracijo.

Če že moramo mi furlanski Slovenici hoditi v emigracijo, potem je dobro, da vemo, da nas iščijo in rabijo in da se nam ni treba ponujati kot poprej. Naučiti se moramo postavljaliti pogoje, ker imamo zdaj situacijo v rokah.

Plače so v emigraciji takšne kot so. Če varčuješ in šparaš, lahko posiljaš še kar dobre rimesse domov. Delati je treba v tovarni in zunaj pri zidanju hiš in drugih objektov, ker ti frankov, mark in golinarjev ne dà nobeden zastonj.

Še mnogo stvari pa je, ki aiso v redu in ki delajo naše emigrantsko življenje strašno gremko. Ne spis v redu, ne ješ v redu, ne pišeš kot si navajen, kadiš zaniči cigarete, stanuješ tako slabov in v tako slabih prostorih, da niso tega vajeni niti največji reveži v vasi.

Vsek hoče ubogega delavskega emigranta ponucati, ga izkoristiti. Piacevati moraš za posteljo, ne za posteljo, dostikrat za materase na tleh, težke švicarske franke.

Kadar si prost, si sam ali pa ne rašbiti s svojimi kompanji, s katerimi si delal ves teden.

Zakaj tako, se sprašuješ? Tam kjer delaš, Germaniji ali pa Švicari na primer, domači ljudje strinjno lepo živijo. Njihov standard, njihov lifestyle, je najmanj za dva do tri klapfre višji kot pri nas. Oni, ti Germani in Švicari, bi radi gospodski način življenja obdržali. Nimaš pa doma dosti delavcev in kljčajo nas. Nekaj sto tisoč delavcev iz Italije pomaga Švicarjem, da bi v sedanji ekonomski konjunkturi več zasluzili. Saj placašo delo v redu, samo mi preveč trpišmo.

Zdaj ne gre več za iskanje dela in službe. Zdaj gre za izboljšanje življenja v emigraciji. Bolje moramo stanovati, bolje jesti, malo bolj po človeško živeti. Rabijo nas in ker nas rabijo, nam morajo dati boljši lifestyle življenja. Končati mora kolonialno življenje evropskih emigrantskih delavcev v evropskih državah.

"Rimesse" emigrantov

V letih 1957, 1958 in 1959 so italijanski emigranti poslali svojeem v domovino 187, 267 in 247 milijonov dolarjev. Kakor vidimo je v letu 1959 bilo nekaj manj pošiljk in statistike, ki niso še uradno potrjene, pravijo, da jih je bilo v lanskem letu še manj. Kje tiči vzrok? Delavev, ki odlhajajo v tujino za delom, je vsako leto več «rimesse» so pa vsako leto manjše. Nekaj ni v redu.

tono di voce si capiva che la sua severità era premeditata. E Don Martino, pur fingendo di nulla, s'uniformò a quel tono. Era la seconda scena d'una stessa commedia, allo scopo di rendere il dialogo più animato ed il comportamento più ostinato. Il fatto che Don Martino era riuscito in un istante a penetrare nel fondo dello spirito del poliziotto, gli diede dell'ardire.

«Di me è ben facile che sappiate ben tutto. Non temo nulla» rispose con fermezza. «Non nasconde, nè ho nulla da nascondere, nè a Dio e meno ancora agli uomini!»

L'ufficiale sorrise ipocrita. Poi prese un foglio dalla borsa e lo spiegò davanti al sacerdote, cercando con gli occhi il calamaio.

Suvvia! Dopo non La molesteremo più!

«È tutto esattamente come l'ultima volta — solo che ha un tono più severo, oggi!», pensò Don Martino. Egli prese il foglio in mano e fece finta di leggerlo — ma non lo leggeva, e nosecendevo ormai bene. Da la commedia si era passati alla farsa grottesca. Avevano scritto un attivo giorno i pensieri, che l'avevano tormentato e sui quali aveva ponderato per tutta la strada, l'avevano reso incrollabile e decis. Il sangue gli saliva alla testa: egli si tratteneva con sforzo dallo strappare il foglio, tanto era il desiderio che provava di gettarlo poi quei pezzetti di carta fra i piedi dell'ufficiale. No, no! Quella sarebbe una aperta dichiarazione di guerra, non desiderata per giunta. No, bisognava che si trattenesse.

«Le ho dichiarato la mia intenzione già la volta precedente», disse spingendo da se il foglio. «E non ho proprio nulla da aggiungere.»

L'ufficiale ebbe uno scatto nervoso. Diventò rosso in volto. «Noi non possiamo prestare attenzione alle Sue parole. La Sua è resistenza, Reverendo, è disobbedienza allo Stato...»

«Permetta!» finterruppe Don Martino. «Ma nelle faccende della Chiesa...»

APPARECCHI PESATORI
A TIMBRO AUTOMATICI
ED ELETTRICO OTTICI

Premiata ed autorizzata fabbrica
bilance - pesi e misure

ERMINIO MISSIO
UDINE Piazza Garibaldi, 4 - Telefono 36.75

SUPERMATIC di CANZIANI & BERTOLLI

Applicazioni oleodinamiche di precisione
Costruzione riproduttori e macchine speciali

LONATE POZZOLO - via Montesanto 4 (Varese)

FRANCE BEVK :

Don Martino Čedermac

Era un venerdì nuvoloso e quieto — non una foglia si muoveva sugli alberi. Verso sera, tornando dalla sua visita alla madre, Don Martino trovò seduti sulla panchina davanti alla casa, il Tenente e il Brigadiere dei Carabinieri. Lo stavano aspettando.

Il Tenente era ancora giovane, piuttosto asciutto, secco di pelle, gli occhi dal lampo cangiante. Il Brigadiere invece era grasso, già calvo, ridente e di buona pasta — tutto il tempo non disse mezza parola.

«Mi dispiace che abbiate dovuto attendermi», li salutò con affrettata cortesia — in quei giorni gli era toccato più spesso di fingere, nascondendo la sua montanina sincerità. Catina, perché non li hai invitati ad accomodarsi nel tinello?»

«È stato in visita, reverendo?», interrogò il Tenente, quando si furono accomodati nel tinello. «Ancora qualche altra congiura?». L'ufficiale era freddo, compito e bene educato;

sotto la scoria delle buone maniere, si nascondeva la fermezza. «Ma no!», e Don Martino sorrise forzatamente. «È stata soltanto una breve passeggiata».

«Noi sappiamo molte cose», annunciò seccamente il Tenente, «Sappiamo assai di più di quanto Lei sospetti». Dal suo

«Mi seusi, Reverendo», e l'ufficiale non si lasciò interrompere, ma alzò la voce, mentre gli occhi gli balenarono adirati. «Ma Lei, come cittadino, ha doveri di obbedienza anche allo Stato. Voglia non dimenticare questo e sappia che non ha nulla da obiettare!»

«Nelle questioni riguardanti esclusivamente la Chiesa, io Le dico che debbo obbedienza soltanto all'Arcivescovo...»

«Sì, nelle questioni puramente ecclesiastiche. E nessuno ha nulla da dire. Lo Stato non deve immischiarci nelle questioni riguardanti l'istruzione religiosa, nè s'immischia. Ma quando voi fate nelle chiese una propaganda anti-governativa, lo Stato non solo ha il diritto, ma ha anche il dovere di difendersi e di porre fine a ciò una volta per sempre. E, badi, non esiterà a farlo!»

Erano parole dure, ma non bruciavano, perché Don Martin lo aspettava; non lo meravigliarono, né lo scomposero.

«Non credo d'avere a rimproverarvi neppure la più piccola mancanza contro lo Stato», egli rispose tranquillo. «In chiesa conversiamo di Dio e trattiamo delle verità della Fede, non di faccende politiche. Le Sue parole sono niente altro che delle pessime calunie, perché Lei non ha prove!»

«Le prove, le abbiamo, Reverendo! Le abbiamo!»

«Contro di me? No, non contro di me!»

«Contro di Lei, e contro gli altri — ma questo per ora non ha importanza. Le faccio solo notare, che il Governo è fermamente deciso a raggiungere il suo scopo, perciò le autorità non avranno nessuna esitazione. E l'Ufficiale alzò ancora maggiormente la fronte. «Questo glielo posso confidare. Ed è per questo che qualsiasi discussione in proposito è del tutto inutile. Se Lei non s'arrende oggi dovrà pur eedere domani. Ha capito?»

Sicuro! Don Martino aveva capito. Egli aveva capito fin troppo bene!

Požveplajte klet

V tem času je potrebno, da zažgeete v kleti nekoliko žvepla, če imate še kaj vina. To je posebno važno se daj v toplih mesecih, ko je prava gorkota, da se raznenožijo različne škodljive bakterije, ki vino lahko pokvari. Žveplo moramo zažgati večkrat in sicer vsakih 14 dni, posebno, če se vrata od kleti na siroko odpirajo.

Pa tudi prazno posodo moramo zažveplati. Ni dovolj, da ste jo po uporabi dobro oprali, posušili in zažveplali. Vsaj vsaka 2 meseca jo morate ponovno žveplati, če hočete imeti ob trgovci zdravo in takoj uporabljivo posodo. Malo kolesec žvepla zadostuje za 2 hektolitra, večje za 5, žvepleni azbestni trakec pa za 2 hl.

POLŽI DELAJO ŠKODO

Vse polno jih je, posebno po nekaterih vrtovih. Škoda na povrtnini je precejšna. Za uničenje polžev priporočajo: potrosite okoli gredic otrobe, ki ste jih zastrupili z barijevim fluorsilikatom (erusea avvenelata eon il fluorsilicato di bario). Takšne otrobe prodajajo že pripravljene a agrarijih. Nekateri strokovni listi priporočajo tudi: obdajte gredice s tenkim pasom modre galice (solfa-to di rame). Tako, ko stopi polž v dotiko z modro galico se speče, se začne sušiti in pogine.

POŠKROPITE JABOLKA IN HRUŠKE

Če nočete pridelati piškavih jabolk in krušk, potem škopite sedaj v tem mesecu z arzenati. Piškavost povzroča črv ali ličinka, ki se hrani z jajčka, katerega znese neki metuljček. Ta metuljček ima slovensko ime jabolčni ali hruškov zavijač. Vendari pa sta dva različna metuljčka, od katerih se je eden špecializiral na jabolka, drugi na hruške, a sta si podobna in jih tudi enako uničujemo.

Najprimernejši preparat je arzenat, bodisi svinčeni ali aluminijev ali bakreni. Vsi so dobri, ker so vsi enako hudi strupi. Za 100 litrov škopiva zadostuje 350 do 500 gramov svinčenega ali aluminijevega arzenata. Zadostuje, da premešamo v 100 litrih vode določeno količino hek. To je od tega, ker je dobro

SOL JE ŽIVINI POTREBNA

Kravi, ki dajejo 50 kvintalov mleka letno, moramo pokladati dnevno okoli 30 gramov kuhinjske soli, čeprav jo prejme nekaj že s furom. Živina ima drobno sol rajši kot v kosih. Drobno poje takoj, sol v kosih pa mora lizati počasi. Kadar kravam ne dajemo zadostne kvantitete soli, čutijo kmalu pomanjanje, ki se izraža v tem, da ližejo tuje predmete (jasli). Po več mesecih, kljub temu, da je jačnost ostala dobra, krave in osta sta goveda zgubijo na teži in istočasno dajejo manj mleka. Če bi krave še nadalje ostale brez soli, bi poginile.

Koncentrirani fuotri (mangime), s katerimi fuotramo krave mlekarice, morajo imeti v sebi najmanj 1% kuhinjske soli. Ker nismo sigurni, da bo sol v koncentratu zadoščala za potrebe goveda, dajmo živini še drugo drobno sol.

Sol, ki jo pokladamo kravam mlekaricam, nadomestuje tisto, kar se izloča z mlekom. Pomeni moramo, da vsebuje vsak liter mleka okoli 0,80 gramov natrija in 1,2 grama kiora, kar da približno 2 grama soli.

Dognano je bilo tudi, da je meso koštrunov, ki so se pasli na travnikih bogatih s soljo, ostalo brez tiste neprizetne okusa, ki ga ima običajno meso koštrunov.

KAKŠEN JE DOBRO PEČEN KRUH

Kadar držimo v rokah dobro zapečen kruh, se nam bo zdelo, da je lazen.

Ma investito in pieno così dall'abbattimento e da una profonda consapevolezza della sua impotenza, egli impallidì e si sentì improvvisamente tanto debole da doversi appoggiare alla tavola. Aveva compreso che non esistevano possibilità di accordo. Erano poi opposti come il fuoco e l'acqua! Si trattava di punti di vista diametralmente contrapposti sia riguardo alla vita umana, che riguardo alla morale — ogni suo intendimento veniva male inteso: Don Martino era disperato. L'asprezza di quelle parole lo irritò, perché inaspettata. Ma la comprendeva benissimo — anche lui era stato soldato. L'ufficiale aveva ricevuto un ordine al quale il cappellano faceva resistenza — ma lui doveva farlo eseguire. Era soltanto logico che perdesse la calma e che si mettesse quasi a gridare. Sì! Don Martino era rimasto sorpreso ed addolorato e per un istante gli era mancata la voce e la parola. Ma ora non c'era tempo per i sentimenti. Egli conosceva bene con chi aveva a che fare; sapeva bene come si doveva trattare. Alla cortesia bisognava rispondere colla cortesia; ma la durezza richiedeva una durezza ancor maggiore da parte sua. Non bisognava che scoprisse che aveva paura. Con calma e con enfasi, senza lasciarsi sopraffare dai suoi sentimenti!

«Signor Tenente!», disse alzandosi e mettendo un pugno sul tavolo. «Siete venuti ad arrestarmi? Ebbene, allora ammettatem ed io vi seguirò. Siete venuti a discutere con me? Bene, allora parliamo con calma. In questo caso io non permetterò che Lei alzi la voce; questa è cosa mia. Sono stato militare anch'io e so altrettanto bene quanto Lei cosa vogliono dire gli ordini che un soldato riceve...»

L'ufficiale resto di sasso per la sorpresa — il suo tono perentorio se ne andò. Alzandosi fece un gesto di pacificazione colla mano ed, abbassando la voce, disse:

vzhajal. Dobro pečen kruh je visok in okrogel, medtem ko je slabo pečen pličat in ozek. Sredica dobro zapečenega kruha je suha in prožna (elastična), slabo zapečenega pa mokra in vlečljiva. Če hleb obrnemo in pospodi strani potrkamo s prstom, bomo slišali čist in suh glas, posebno če je kruh pravkar pečen. Pri dobro zapečenem kruhu je spodnja stran dobro pečena, včasih celo rjava. Toda napačno bi bilo, če bi na podlagi barve kruha in debelosti skorje sodili, ali je dobro pečen ali ne, ker se lahko zgodi, da kruh, ki je na zgornji strani dobro zapečen in z debelo skorjo, vendar v celoto ni do kraja pečen.

Če so zidovi vlazni (mokri) raztopite v dveh litrih 600 gramov mila (žajfe). Ko voda zavre, vzemite krtičko in z gorko raztopino premažite zidove. Ko se bodo zidovi dobrò posušili, jih premažite še enkrat z drugo plastjo in z gorko raztopino galuna. V osmih litrih vode raztopite 400 gramov galuna (allume). S tem mažite zidove 6 do 7 dni zaporedoma. Postali bodo nepremičljivi (impermeabili).

Če presajamo rastline in že rabljeno ežetlično posodo, jo moramo prej dobro očistiti. To naredimo tako, da zdrgnemo posodo z ostro krtičko ali peskom, potem pa jo operemo z lugom in dobro posušimo.

DELO NA TRAVNIKIH IN SENOŽETIH

Košnja mora biti skoraj v vseh krajih pri kraju. Poleti travnikov ne gnojimo s hlevskim gnojem. Če moramo gnoj spljati iz gnojnice, ga zlizimo v kupe in dobro pokrijemo z zemljo. Raztrosili ga bomo še sredi jeseni, da ne bo izgubil toliko amonijaka.

Če se na detelji, posebno na lučerni, kaže škodljiva predenica, jo uničimo najbolje takole: pokosimo deteljo na okuženem kraju in še vsaj pol metra daleč naokrog, jo posušimo in sežgemo. Potem ves prostor globoko preorjemo ali prekopljemo, da pridejo ostanki predenice globoko v zemljo. Prav je tudi, če predenice otoke včasih poškropimo s 25 procenitno zeleno galico ali žveplene kisline.

«Si calmi, Reverendo! Si calmi! È una mia brutta abitudine... Non intendevo... Comprende?

«Comprendo», brontolò rapidamente Don Martino. «Si sieda, prego!»

E si sedettero di nuovo.

«Allora parliamo con calma! Temo però che ogni parola sia del tutto superflua in questa faccenda, per la quale siete venuti. Queste questioni sono troppo profonde perché si possano sistemare qui, fra noi due. Prima di tutto le debbono discutere e sistemare quelli che stanno al di sopra di noi!»

«E se le avessero già sistemate?», interpose il Tenente con un sorriso obliquo.

«Non lo credo!» tagliò corto Don Martino. «Finò ad oggi non posseggo la minima prova che l'abbiano fatto.»

L'ufficiale si mise a tambureggiare le dita sul tavolo; era evidentemente in dubbio sui da farsi. «Quel prete slavo!» (t. nel testo), se almeno non fosse tanto cortese e nello stesso tempo deciso! E poi lo intimidiva anche quella sua canuta vecchiazza! Davvero non poteva decidersi a suscitare un incidente!

«Ma perchè, Reverendo, Lei è tanto ostinato? Naturalmente Lei può fare come meglio crede, ma io La consigliavo... per il Suo bene. Io L'avverto che con codesta ostinazione Ella non si procurerà altro che guai e disgrazie...»

«Lei crede? Sì?», e Don Martino si sforzò di sorridere piano. «E cosa mi potrebbe succedere, per esempio?»

«Mm... Disagi diversi e guai, che Lei alla Sua età sopporterebbe malamente», e l'ufficiale cercava di penetrare cogli occhi quale effetto producessero le sue parole. «Per esempio — il confino...»

L'ultima parola fu pronunciata adagio, con chiarezza, onde avesse piena efficacia... e in realtà scosse Don Martino

La vicina Jugoslavia

terra di tradizionale ospitalità

VI INVITA A PASSARE LE VACANZE TRA I SUOI MONTI, SULLE RIVE DEI SUOI LAGHI E SULLE SPIAGGE DELLA COSTA ADRIATICA

Per informazioni potete rivolgervi a qualsiasi agenzia turistica, alle autorità consolari jugoslave oppure

all' UFFICIO DEL TURISMO
JUGOSLAVO

ROMA — Via del Tritone 62
(Telefono 688.088)

I due Paesi sono collegati da ottimi servizi di comunicazione per terra, mare e cielo.

VISITATE L'ISTRIA E LA DALMAZIA

STAGIONE 1961:
PREZZI DELLE STANZE
E DELLE PENSIONI

Stanza da un letto:
aprile, maggio e ottobre
900-1200, giugno e settembre
1100-1500, luglio e agosto
1200-1700 din.

Pensione completa:
aprile, maggio e ottobre
1200-1650, giugno e settembre
1650-2250, luglio e agosto
2250-2600 din. per persona.

Appartamenti:
aprile, maggio e ottobre
6000, giugno e settembre
7000, luglio e agosto 8000

Pasti:
Colazione aprile, maggio e ottobre 100-150, giugno e settembre 150-350, luglio e agosto 200-400. Pranzo rispettivamente 450-650, 500-800, 550-1000 e così pure per la cena.

per benino, sebbene lui si sforzasse di non scomporsi. La paura che l'aveva colto già il primo giorno, ora aveva una base concreta. Uno strano interimento si formò intorno al suo cuore. Tacque per un po', per controllarsi; poi si riprese, nascondendo dietro un sorriso la costernazione interna.

«E va bene!» La voce gli tremava leggermente, mentre la mano cominciò a cercare la tabacchiera, come faceva sempre nei momenti di agitazione. Faccia pure quello che piace! Ripete: prendo su di me tutte le conseguenze. Sono a Sua disposizione!

«No, no!», e l'ufficiale gli toccò piano il gomito. «Non siamo ancora arrivati a questo punto. Io non ho ancora tali ordini». E la parola «ancora» aveva una risonanza particolare.

«E poi Lei ci ripenserà. Vede, tutti hanno già firmato, Le soltanto...»

«Non tutti!», Don Martino interruppe aspramente. «Lei s'inganna! Ma se anche avessero firmato, dovranno da soli un giorno rispondere a Dio. Io, per mio conto, preferisco sognarmi dall'accusa di ribellione davanti alle potenze terrene che dinanzi a Lui.»

Il Tenente sorrise con gentilezza, come se fra loro non passassero frasi negative. Poi egli si appoggiò al tavolo e fissò il prete negli occhi.

«E allora — niente!» Quello sguardo irritò Don Martino. «No!»

«A nessuna condizione!» Ed il Tenente stiracchiò le parole.

«A nessuna!», disse Don Martino, che insofferente volse altrove lo sguardo, non potendo più sopportare gli occhi del poliziotto. «Non perdiamo inutilmente il tempo!»

Sulle labbra dell'ufficiale giocava un sorriso mezzo timido e mezzo astuto.

Slovenske občine brez farmacije

Ne sprašujemo se, kaj manjka v večini slovenskih občin, ampak kaj sploh imajo. Že pred dvema mesecema so diplomirani farmacefi, ki nima svoje apoteke, ki se priblikajo sem pa tja brez službe, nastopili na svojem zborovanju v Rimu, da ne računi vsake občina, ki ima dva tisoč prebivalcev svojo lastno apoteko. Izračunali so, da se z 2.000 prebivalci lahko preživlja apoteka. Tisti apotekarji, ki že imajo svojo apoteko, pa se seveda temu upirajo. V Furlanski Sloveniji so slovenske občine Drečka, Sovodnje in Tipana in Srednje brez farmacije, brez lekarne pa so tudi občine Montenars. Pravotino in Tavorjana, v katerih tudi živi veliko število Slovencev.

Naše stališče je slednje: Vserod, kjer je toliko pacientov, toliko ljudi da lahko izdržujejo farmacijo, naj bo farmacija. Ljudje hodijo v sedanji časih več k zdravnikom kot poprej, ker so vpisani v razne mutne in imajo pravico do zdravljenja in medicin. Koliko primerov katastrofe in smerti je bilo že v naših krajih, ker ljudje niso mogli dobiti pravočasno medicin, če je bila kakšna kriza v stanju starih ali pa drugih bolnikov. Sovodnje je že tako velik kraj, da bi lahko vzdrževalo apoteko in prav ta-

ko tudi Tipana. Zato zahtevamo, da se v interesu našega prebivalstva, postavi farmacija v vseh občinah iznad 2.000 ljudi. Naj občine ne poslujo ražonov lastnikov apotek, ki niso za nove apoteke, ker se boje, da izgubijo paciente.

Knjige o Furlanijah in o Furlaniji

Pisali smo že o raznih publikacijah, ki jih je izdala trgovinska zbornica v Viennu o socialnih in ekonomskih problemih. Zdaj imajo v načrtu obširno delo v štirih zvezkih, ki bo obravnavalo življenje Furlanov skozi stoletja. V prvi knjigi, ki je že pripravljena za tisk, bodo obravnavali fizično-geografske karakteristike videnjske province od pod Serenissimo, te je pod Beneško republiko in kasneje pod Avstrijo. Upamo, da bo prva knjiga dobra in točna, ker jo je pripravil profesor Ferrari, na statističnem inštitutu univerze v Padovi. V knjigi bi moralno biti tudi precej podatkov o naših slovenskih krajinah. Ko bo izšla, bomo obširno poročali v našem listu.

Električni «sovraffanoni» naj se razdelijo

V Telmezu je sedež konzorcija 53 komunov Karnije, hribovskih komunov «Pedemontane», Kanalske doline in Rezije, ki bi si morali deliti med seboj denar, ki se nabere iz sovraffanov električnih družb, ki imajo električne centrale v furlanskih hribih. Te jih pritiče na posebenem zakonu iz leta 1953. Električni družbi se temu upirale, toda zdaj sedem let po tem, ko je parlament to določil, pa le prihajajo milijoni v kaso konzorcija. Tisti, ki so v Tolmezu, pravijo, da bi bilo treba s tem denarjem napraviti eno samo veliko stvar in da ne bi bilo treba razdeliti posameznim delinam, ker bi vsaka pre-

malob dobiti, da bi kaj napravila. Žepan, Rezije, Kanalske doline in doline Bele so se zbrali v Pontebi in so rekle, naj se denar razdeli periferi na vse doline po njihovih potrebah. Oni ne zaupajo, da bi s koncentracijo denarja sploh kaj dobili. Dolin, pravijo je toliko, da sploh ne kaže, da bi kdaj prišli na vrsto. Zato razdelite 300 milijonov, kolikor se jih je nabralo med vse komune. Vsak naj porabi tiste svoje milijone kakor ve in zna: ali za turizem, ali za cesto, ali za živino, kakor jim je pač prav. Mi jim damo prav, ker se koncentracija fondov ni nikjer skazala dobr.

Publikacije o Terski dolini

Pred kratkim ne dala stampati vienneška speleološka društva interesantno študijo o Završkih jama. Knjiga (libro) je debela nih 159 stran in je vsej več fotografij iz jame in naših vasi in dosti skie in planetarij, ki no rguardajo sestav naše zemje. To študijo je paraprav znani geolog Feruglio, ki e bil dolga leta profesor ordinario na univerzi v Torinu in je umar pred parimi leti.

Naše jame, čeglih so zelo interesan-

te, saj so edine te sorte u Italiji, če venu ujememo te, ke ne se obrenčejo tu Puglia blizu Manfredonie, so še malo poznane. Takoviš bo s to publikacijo zvijedalo dosti judi še za naše kraje in to če dosti živati za inkrement turistik Terske in Karnahtske doline.

Zvijedali smo, da bo u kratkem izšla tud u Vidmu še druga druga publikacija, ki bo opisala lepote in karakteristike naše doline. Ta monografija bo nosila titol «La Valle del

J centri turistici più rinomati:

Bled

Soggiorno climatico alpino. Altezza sul livello del mare 501 m. Lago alpino, lungo 2 chilometri, largo 1 e mezzo. Mezzi di comunicazione: due stazioni ferroviarie, Linea Trieste - Gorizia - Bled e Trieste - Ljubljana - Bled. Autostrada Trieste - Ljubljana - Bled. Un'altra strada va da Trieste - Gorizia - Podbrdo ed infine, la più breve, segue l'intinerario Podbrdo - Petrovo brdo - Goriča - Bohinj - Bled.

Alberghi: Hotel Toplice 313 letti, Park hotel 190 letti, albergo Jelovica 200 letti, Hotel Krim 60 letti, albergo Triglav 108 letti, albergo Lovce 25 letti. Diverse trattorie e ristoranti. Gite: Bled - Goriča - orrido del Vintgar - Dobrava. Due ore. Bled - Castello, 20 minuti. Bled: a piedi lungo la riva attorno al lago. Un'ora e quaranta minuti, in automobile mezz'ora.

Bohinj

Luogo di villeggiatura e centro di sport invernali. Clima alpino. In una vasta conca con l'omonimo lago e numerosi abitati. Comunicazioni: linea ferroviaria Trieste - Gorizia - Piedicelle - Bohinjska Bistrica. Strada: Trieste - Gorizia - Piedicelle - Sorška planina - Bohinjska Bistrica, strada alpina fra vaste boschi di e-

Torre e del Cornappo. Za use te iniziative se muorem zahvalit (ringraziati) Negro Petru - Daziar iz Završa, ki je pomagu s svojimi noticijami, ki jih je dan a disposicijon škrtojem tjeih publikacij.

Cerkev v Landarski jami razpada

Vsek izmed nas furlanskih Slovencev ve točno, kje leži Landarska jama in da leži visoko gorj v na vpičenem robu. Lepa pot pelje do roba, potem začnejo stopnice, ki jih ni ne konec ne kraja. V jami teče voda in je tam mala cerkvica z lesnim oltarjem. Ta je star nekaj stoletij. Notri je vlažno in zato vse skupaj razpada. Škoda bi bilo, da bi slavni monument furlanskih Slovencev tako razpadel. Nekateri so se angažirali, da bi morala država dati kakšen kontributo, da bi se cerkvica popravila. Znameniti slovenski pesnik Anton Aškerč, ki je hodil po naših krajeh proti koncu prejšnjega stoletja, je napisal lepo pesem o slovenski kraljici, ki se je skrila v landarski jami pred Atíhom, hanskim poglavljarem. To legendo so o tej jami pripovedovali Aškerči ljudje. Zadnja vojska, ko so bili pri nas Kozaki in Nemci, pa si niso upali naši ljudje, da bi se skrivali v jami.

Na sliki: Landarska jama - Zvon znamenite cerkvice

nifere, la via più breve verso o dal mare. Un'altra strada: Ljubljana - Kranj - Bled - Bohinjska Bistrica con servizio regolare di autocorriere. Alberghi: Zlatorog, Pod Voglom, Bellevue, Jezero, campeggio sulle rive del lago.

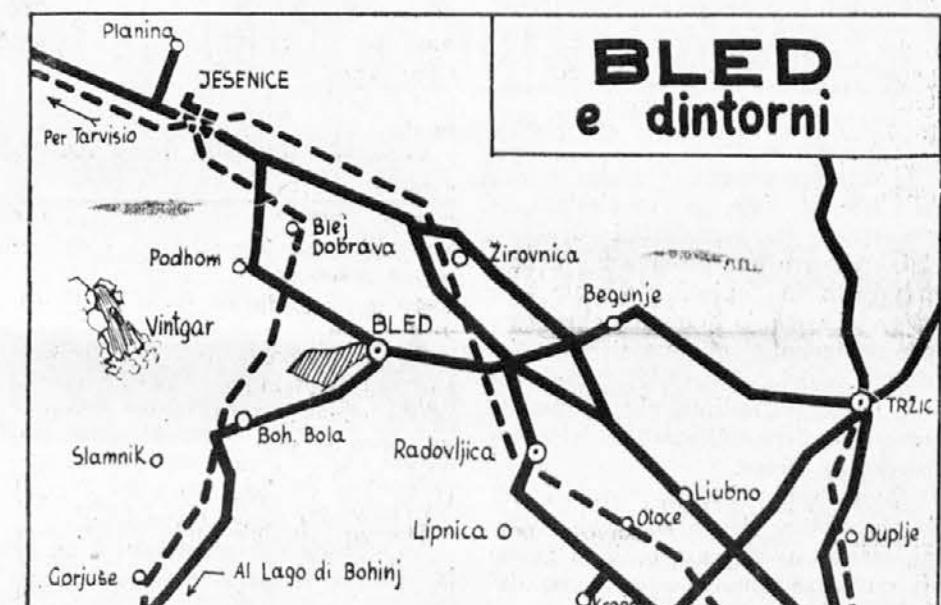
Gite: alle foci ed alla cascata della Savica. Servizio di autobus più mezz'ora di marcia.

Kranjska gora

Altezza sul l. m. 810 m. Clima alpino, luogo di villeggiatura. Comunicazioni: stazione ferroviaria sulla

Ljubljana - Jesenice - Kranjska gora, oppure Trieste - Udine - Tarvisio - Rateče - Kranjska gora. Alberghi: Erka, Slavec, Razor, Planika più 280 camere presso privati.

Gite: fino alla piscina Jasna nella valle della Pišnica 15 minuti, fino all'albergo Erika 20 minuti, fino al rifugio sulla Krnica 1 ora e mezzo fino a Martuljk 4 km, fino a Podkoren 2,5 km. Escursioni: Kranjska gora — Špik (2472 m.), oppure sul Vršč su cui sorgono i rifugi Erjavce, Tičarjev dom, Poštarska koča, Mihov dom, koča v Krnici, koča na Gozdu. Tre ore e mezzo.

Hotel «DOM V PLANICI»

Rateče

Altitudine 950 metri sul mare
Da Tarvisio km. 14
80 LETTI — ACQUA CORRENTE CALDA E FREDDA IN TUTTE LE CAMERE — PISCINA E CAMPO DI TENNIS

Per informazioni rivolgersi a:
• TURISTICO DRUŠTVO • KRANJSKA GORA

CASA DI RIPOSO "DOM POD GOLICO" PLANINA

Altitudine 1.000 metri sul mare
Da JESENICE (Slovenia Superiore) 4 km.
Da TARVISIO 45 km.

... posizione incantevole alle falde del monte Golica nel cuore delle Karavanke.

Pensione giornaliera da 800 a 1200 din

Dopo 40 giorni di sciopero

I CEMENTIERI DI CIVIDALE hanno vinto!

L'accordo strappato al monopolio riconosce le rivendicazioni fondamentali avanzate dai sindacati all'inizio della lotta: premio di produzione di 15.000 Lire, diminuzione dell'orario di lavoro a parità di salario

I 10.000 operai occupati nell'industria cementiera Italiana hanno conseguito, dopo più di un mese di eroico e drammatico sciopero, una splendida vittoria. Essi con la loro tenacia e combattività hanno costretto i padroni del cemento ad accettare un'accordo che accoglie tutte le rivendicazioni avanzate dai Sindacati all'inizio della lotta: premio di produzione nella misura di L. 15.000 annue, un premio «una tantum» di L. 8.000, la riduzione dell'orario di lavoro nella misura di una ora e mezza per settimana a parità di salario a partire dal 1. luglio (per quest'anno la diminuzione dell'orario verrà forfettizzata e corrisposta in danaro: ogni operaio percepirà circa 15 mila lire); per il 1962: il premio di produzione verrà corrisposto nella misura di L. 17.000, mentre la diminuzione di un'ora e mezza dell'orario di lavoro settimanale avrà effetto pratico sull'orario stesso.

Questa importante vertenza sindacale che ha visto, in particolare, le maestranze del cementificio di Cividale, opporre una strenua resistenza culminata in episodi drammatici; valga ad esempio l'episodio che avuto per protagonisti gli operai cementieri di Cividale, distendersi dinanzi agli autocarri militari che intendevano asportare del cemento, dallo stabilimento stesso.

Questo atto, ed altri, compiuti dalle maestranze dei cementifici Italiani, stanno a dimostrare l'alto grado di coscienza sindacale aggiunta dai lavoratori.

Essi, con la vittoria conquistata, hanno dato un significativo monito ai padroni del vapore e in particolare al sig. Pesenti, il «magna pars»

PER GLI EMIGRANTI IN FRANCIA

In merito alla situazione in cui vivono alcune decine di migliaia di lavoratori italiani emigrati in Francia, il senatore Renato Bitossi, presidente nazionale dell'INCA (Istituto Nazionale Confederale Assistenza), ha presentato al Ministro degli Esteri la seguente domanda:

«Il sen. Bitossi interroga il Ministro degli affari Esteri per sapere quali provvedimenti e quale azione intende intraprendere per garantire ai lavoratori italiani emigrati in Francia e ai loro familiari, l'integrale applicazione degli accordi e norme vigenti in materia di alloggio.

«In particolare, come viene segnalato da più parti, per quei connazionali occupati nelle miniere del Nord e del Pas-de-Calais, che in numero notevole sarebbero alloggiati a volte anche con le loro famiglie in baracche, costruite in parte nel 1941, anti igieniche, sconnesse, prive a volte di acqua corrente e dei servizi igienici necessari che spesso nel periodo della cattiva stagione anche per lo stato delle fognature e delle strade, in alcune località verrebbero ad essere letteralmente circondate di fango ed acqua.

«Una tale situazione, che a quanto viene fatto presente, sarebbe motivo di vivo malcontento, disagio ed amarezza tra i nostri lavoratori emigrati e loro familiari, contrasterebbe sia con le stesse norme in materia di alloggi, sia con quanto previsto negli accordi bilaterali di emigrazione.»

Un'aspetto della lotta dei cementieri di Cividale

della Itacementi, dimostrando con i fatti che il tanto strombazzato «miracolo economico Italiano» rischia di tradursi esclusivamente in maggior profitto della classe imprenditoriale italiana se, la classe operaia mercè la sua unità nella organizzazione sindacale unitaria, non saprà combattere al fine di dare maggiore dignità e libertà alla classe lavoratrice.

La vittoria dei cementieri è un po' la vittoria di tutta la classe operaia

siamo certi che essi hanno, con il loro esempio, dimostrato alla classe operaia friulana quale è la via da percorrere per arrecare un notevole contributo al sollevamento della nostra misera economia e per garantire ad essi un avvenire migliore fatto di progresso e di libertà; libera innanzitutto dal bisogno e dal triste retaggio che li vuole raminghi per il mondo a guadagnare un tozzo di pane in terra straniera.

italiana perché stà a dimostrare che nei nostri paesi la libertà e la democrazia si consolidano qualora trovino la classe operaia sempre protesa a salvaguardare i suoi diritti e, a lottere affinché il maggiore rendimento del lavoro vada a profitto della collettività tutta.

Noi ci auguriamo che di codeste splendide vittorie, la classe operaia, abbia a conseguirne ancora molte. Il nostro augurio e plauso va ai lavoratori cementieri di Cividale in quanto

Rassegna culturale

della minoranza italiana

Si è tenuta in varie località del distretto di Capodistria la più grande manifestazione culturale della minoranza nazionale italiana in Jugoslavia, organizzata dall'Unione degli Italiani dell'Istria e di Fiume.

Ad essa hanno preso parte oltre mille esecutori e le giornate più intense dal punto di vista politico-culturale si sono svolte sabato 17 e domenica 18 e. m. con la partecipazione del Consolo generale d'Italia a Capodistria don Zecchin, del presidente del Comitato distrettuale di Capodistria Albino Duje, di Miro Bertok, segretario del Comitato dello stesso distretto, di Oscar Venturini, presidente della commissione delle minoranze e di molte altre personalità del mondo politico e culturale della regione.

Quello che più ha impressionato durante questa «Rassegna» è l'organizzazione solida e finanziariamente molto ben sostenuta da parte dello stato jugoslavo, contrariamente a quanto ha sempre voluto dimostrare certa stampa della nostra provincia.

Le rassegne delle scuole e dei Circoli Italiani di Cultura e il festival della canzone costituivano i pezzi più importanti dell'intera manifestazione in quanto sui paleosecenici di Isola e di Capodistria si sono alternati qualcosa come 36 gruppi e complessi artistici culturali con un totale di 810 esecutori e precisamente 7 complessi corali, 7 compagnie filodrammatiche, 11 balletti, 3 gruppi mandolinistici, 4 orchestre da ballo, 2 gruppi folkloristici, 1 orchestra melodica, 1 orchestrina tipica e ben 13 solisti in rappresentanza di 15 scuole, 6 Circoli Italiani di Cultura e 6 Società artistiche-culturali operaie e studentesche. A questi sono da aggiungere i partecipanti al convegno artistico-culturale di Capodistria, alle gare di quiz (16 squadre di altrettante scuole) e al raduno dei giovani esploratori della minoranza italiana che ebbe luogo ad Ankara.

Le finalità, l'attività e i problemi dell'organizzazione sono stati illustrati sabato 17 e. m. dal presidente dell'Unione degli Italiani dell'Istria e di Fiume, Nerino Gobbo, deputato della minoranza nazionale italiana al parlamento sloveno, il quale, dopo aver passato in rassegna le strutture organizzative dell'Unione degli Italiani in Jugoslavia, ha illustrato l'attività della stessa ed ha sostenuto esplicitamente che uno dei maggiori compiti è quello di essere fedele alle tradizioni linguistiche e culturali italiane attraverso l'organizzazione di festival per la «conservazione e lo sviluppo delle caratteristiche etniche». L'onorevole Gino Gobbo ha inoltre ribadito la necessità di maggiori collegamenti con la vita culturale italiana, non solo attraverso la stampa e la radio, come ora avviene, ma anche con scambi culturali di gruppi e di personalità artistiche.

Lavoratori!

Abbonatevi e raccogliete abbonamenti ai periodici «Matajur», il giornale che difende i vostri interessi, che vi sostiene ed indica le giuste soluzioni ai vostri problemi!

Domenica 18 e. m. nell'aula magna del Liceo classico italiano «Antibì» di Capodistria si sono riuniti tutti i maggiori esponenti dell'Unione degli Italiani in Jugoslavia per esaminare, alla luce dell'attività svolta le iniziative da attuare nei circoscrizioni di cultura e nei vari settori artistici, durante il prossimo anno.

Durante questa riunione il presidente della commissione distrettuale per le minoranze, Oscar Venturini, ha confermato la volontà della minoranza italiana in Jugoslavia di voler vivere nei migliori rapporti con l'Italia e di far conoscere la cultura italiana agli sloveni. Ha messo anche in risalto che un altro compito della Unione è quello del superamento degli attriti di carattere nazionalistico, specie nella zona di frontiera.

Sono seguite delle discussioni sui vari aspetti dell'attività artistica specialmente per quanto riguarda la arte varia e la musica leggera, auspicando un potenziamento degli spettacoli, la stampa delle migliori opere letterarie per documentare l'apporto della minoranza italiana nella vita culturale slovena.

A tutti questi convegni e manifestazioni hanno regolarmente partecipato personalità del mondo politico e culturale delle tre province confinanti di Udine, Gorizia e Trieste.

NUOVE OPERE DI BONIFICA NELLA VAL PADANA PER OLTRE QUATTRO MILIARDI

Il Ministro dell'Agricoltura ha approvato un programma di opere di bonifica e irrigazione nella Val Padana per 4 miliardi 425 milioni.

Esso prevede l'esecuzione di opere stradali ed aquedotti per 360 milioni, di opere idrauliche per 1 miliardo e di opere irrigue per 385 milioni, presegnando importanti iniziative in corso diversi comprensori della Val Padana.

Denunciato per diffamazione il «Messaggero Veneto»

Saranno denunciati all'autorità giudiziaria, non appena identificati, tutti i membri del «comitato» di Monteperté. I diffamatori dei coniugi Marchi condannati dal tribunale di Udine a otto mesi di reclusione.

Flessione nelle rimesse degli emigranti

Uno dei pilastri della bilancia italiana dei pagamenti è costituito dalle rimesse degli emigranti. Esse contribuiscono in misura determinante alla copertura dei disavanzi commerciali ed all'accrescimento delle riserve dell'oro. Le entrate dovute dagli invii degli emigranti sono state pari a 187, 267 e 246 milioni di dollari rispettivamente negli anni 1957, 1958 e 1959. In quest'ultimo anno vi è stata una diminuzione delle rimesse non dovuta ad una flessione degli emigranti. Analogamente meno si riscontra nel 1960.

I fogli italiani che vigilano per conto del governo su questi fenomeni, affermano che i motivi della flessione sono dovuti alla diminuita solidità del pilastro concernente le rimesse degli emigranti, con ciò non corrisponde se teniamo conto dello aumentato flusso degli emigranti.

A buon intenditor poche parole.